

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У
РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ:
ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та молодих вчених

26 лютого 2020 року
м. Київ

УДК 316.1
ББК 60.55

Редакційна колегія

Гаєвська О.Б., завідувач кафедри соціології, д.філос.н., професор
Артеменко С.Б., заступник завідувача кафедри соціології, к.соц.н., доцент
Єрескова Т.В., доцент кафедри соціології, к.соц.н., доцент
Чалюк Ю.О., к.екон.н., доцент кафедри соціології
Лисенок М.А., старший викладач кафедри соціології
Скидан М.І., фахівець із організації навчального процесу II категорії кафедри соціології

Упорядник

Адреса редакційної колегії: 03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

С88 Традиції та новації у розвитку сучасної соціологічної науки: дослідження молодих вчених [Електронний ресурс] : зб. матеріалів I Всеукр. наук.-практ. конф. Студентів, аспірантів та молодих учених (Київ, 26 лютого 2020 р.) – К. : КНЕУ, 2020 – 327 с.
ISBN 978-617-95013-0-2

У матеріалах II Всеукраїнської науково-практичної конференції розглядаються ряд пріоритетних питань щодо традицій та новацій соціологічної науки, а саме: соціальна взаємодія в умовах соціальних невизначеностей; стратегії розвитку соціологічної науки очима молодих вчених; традиції корпоративної соціальної відповідальності в Україні; соціологічна діагностика якості освітніх послуг; застосування оціночних технологій в соціологічних дослідженнях; традиції та новації в предметному полі спеціальних та галузевих соціологій (управління, освіта, молодь, культура, економіка, конфлікти, тощо); соціологічне забезпечення управлінської діяльності; вторинна зайнятість студентської молоді; ціннісні орієнтації сучасної молоді; розвиток і функціональна роль середнього класу в країнах світу; інтеграція вимушених переселенців у приймаючі громади: соціологічний вимір; практики соціального діалогу в Україні; соціальні та медіа-комунікації; соціологічний вимір підприємницької діяльності.

Організатори конференції не завжди поділяють думку учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками. Усі матеріали подаються в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

УДК 316.1
ББК 60.55

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

ISBN 978-617-95013-0-2

© КНЕУ, 2020

Поплавський Владислав Сергійович

студент I курсу Навчально-наукового інституту

соціально-педагогічної та мистецької освіти

Спеціальність: Соціальна робота

Науковий керівник: к.пед.н, асистент Єр'оміна Л.Є.

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького, Україна

ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Людина дізнається багато про світ у процесі розвитку. У неї виникають звички, неприязнь, переваги, заборони, відбувається формування факторів, що впливають на поведінку; формується система позицій і цінностей. На відміну від звичок, побоювань, переваг і неприязні, що виникають головним чином з їх особистого досвіду, узагальненого підсвідомістю, цінність і позицію сприймається від оточення. Молодь «бере» свої звички, спосіб життя, спосіб спілкування, на підсвідомому рівні, від свого оточення, до того ж молодь легше піддається зміні системи внутрішніх цінностей.

Так, на думку І. Шаповникової, молодь можна вважати лідируючою групою суспільства тому, що внаслідок свого об'єктивного стану вона концентрує в собі і виявляє в своїй свідомості перспективні тенденції розвитку сучасного суспільства. Кожне покоління молоді, що вступає у самостійне життя, засвоює вже сформовані цінності, якими живе сьогодні старше покоління. Потім – формує і реалізує свою життєву програму, беручи за основу інтеріоризовані цінності.

Ціннісні орієнтації являють собою складні утворення, що вбирають у себе різні рівні і форми взаємодії громадського й індивідуального в особистості, специфічною формою усвідомлення особистістю оточуючого світу, свого минулого і майбутнього, суттєвості свого власного «Я». Нам імпонує думка вченої, яка у процесі аналізу ціннісних орієнтацій молоді звертає увагу на два важливих фактори, що переважно і впливають на процес формування ціннісних орієнтацій: фактор соціокультурної ситуації, що склалась в сучасній Україні та фактор специфіки молоді як відносно самостійної соціально-демографічної групи.

При цьому, треба пам'ятати, що складність аналізу специфіки молодіжного середовища залежить від таких факторів: ролі й становища молоді в суспільстві; життєвого рівня і соціального самопочуття молоді; характеру адаптації до соціокультурної системи.

Згідно із підходом А. Флієра, соціально-культурна ентропія являє собою порушення функціональної цілісності і збалансованості системи, її дисфункцію, що призводить до зниження можливості ефективного регулювання соціального життя людей. Він позначає такі ознаки соціально-культурної ентропії пов'язані з такими причинами: зростаючими процесами маргіналізації населення; падінням ефективності процедур соціалізації й інкультурації особистості; зменшення рівня престижності особистісних форм досягнення бажаного соціального статусу; доступ до соціальних благ при одночасному зростанні популярності протизаконних і кримінальних методів вирішення цих проблем [4].

Стосовно часової специфіки М. Мід сформулювала три види культур: постфігуративну, що переважає в традиційних суспільствах і орієнтована на минулий досвід; конфігуративну, що переносить центр тяжіння з минулого на сучасність і відкриває можливість розвитку молодіжних культур і конфліктів між поколіннями; префігуративну, що орієнтована переважно на майбутнє, коли з цілого ряду причин ні минулий, ні теперішній досвід не дає змоги вирішувати життєво важливі проблеми і навіть є шкідливим.

У таких ситуаціях молодь, спираючись на цінності, закладені старшим поколінням, по-перше, швидко засвоює нові вимоги, а по-друге, створює для цього середовища норми, стереотипи, закріплює їх у свідомості і створює тим самим новий досвід, яким вже буде вимушене користуватись старше покоління і сама молодь. Проте таке становище не може тривати довго. Як не може молодь завжди зберігати своє лідерське становище. Стабілізація суспільства призводить до своєрідної "реставрації", і взаємодія поколінь набуває класичного вигляду [1].

Основні ціннісні позиції (тенденції), що характерні для сучасної української молоді визначає І. Шаповникова:

- відображення у свідомості більшості молодих людей розшарування суспільства (бідні-багаті, еліта-аутсайтери, демократи-націонал-патріоти тощо). Одночасно з розшаруванням відбувається процес переосмислення цінностей своєї належності до певної групи, що супроводжується формуванням своєрідних захисних бар'єрів між прошарками і групами, іноді закріплених у стереотипах, правилах, символіці, місцях відпочинку;

- зростання усвідомлення молоддю людиною себе як самоцінності, а також своїх прав. Особливо це стосується цінності життя та честі, особистої безпеки тощо;

- підвищення ролі приватних, особистих життєвих цінностей (матеріальна забезпеченість, вдалий шлюб, здорові діти, наявність житла, автомобіля тощо), при зниженні цінностей суспільно значущих – давати користь суспільству, бути необхідним людям;

- зростання цінності родини як ключової та найголовнішої цінності суспільства;

- помітне зовнішнє витискання цінності праці, особливо праці виробничої та заміна її цінністю фінансової забезпеченості;
- згасання у свідомості молодих людей патерналістського принципу державної політики, а особливо, зрівняльних тенденцій. Різке зростання ціннісної позиції – «опора на власні сили»;
- помилкове визнання цінністю гроші, кар'єру, успіх при значній орієнтації на ринкові відносини і недержавний сектор економіки;
- визначається особиста готовність до життя в ринкових умовах і пов'язані з нею емоційно-психологічні стани;
- чітке виявлення цінності «життєвого оптимізму», пов'язане з почуттям впевненості в собі;
- зростання цінності освіти та процесу навчання;
- зростання релігійності молоді як позитивної цінності;
- перетворення політичної сфери діяльності в житті, у тому числі політичної активності в інструментальну цінність, пов'язану з вирішенням життєвих завдань, при суттєвому зниженні суспільно-політичної активності;
- зниження екстремістських тенденцій у молодіжній свідомості та орієнтація на стійкий розвиток і стабільні власні цінності;
- поступове зростання етноцентризму молоді і поступове усвідомлення себе українцями, що має ціннісне патріотичне значення.

Висновки. Таким чином, у ході вивчення означеної теми нами було з'ясовано комплексний механізм процесу соціалізації молоді, що включає в себе зовнішні фактори (цілеспрямований вплив середовища на формування як особистості в соціумі) та внутрішні (активність особистості в соціумі, особистість та самостійність у засвоєнні та виборі знань, уміння порівнювати однакові та різні точки зору, оцінювати їх критично). Підкреслимо, що ключовими ознаками зрілої особистості є диференційована самооцінка, здатність приймати рішення самостійно. Тобто українська молодь користується тією системою ціннісних орієнтацій, що сформовано у процесі суспільної взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения; [сост. и предисл. И.С. Кона]. М. : Наука, 1988. 429 с.
2. Потребности. Интересы. Ценности / А.Г. Здравомыслов. М. : Политиздат, 1986. 223 с.
3. Саморегуляция и прогнозирование социального поведения личности / [под ред. В. А. Ядова]. Л. : Наука, 1979. 264 с.
4. Флиер А.Я. Энтропия социально-культурная // Культурология. XX век : словарь / [глав. ред, сост. и авт. проекта А.Я. Левит]. СПб., 1997. С. 565-567.

Наукове видання

**ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
СОЦІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ: ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів
та молодих вчених
26 лютого 2020 року, м. Київ**

Видано в авторській редакції

Рекомендовано до друку 18.03.2020 р.

Формат 60×84/8
Друк. арк. 13, 6 д.а.

Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
03680, Україна, м. Київ, пр. Перемоги, 54/1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, №235 від 07.11.2000)
Тел./факс (044) 537-61-41; тел.(044) 537-61-44
E-mail: publish@kneu.kiev.ua